

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

20/4642-

6. november 2020

Dokument 8:25 S Representantforslag om en offentlig beklagelse og erstatningsordning for transpersoner som har gjennomgått irreversibel sterilisering og forslag om en tredje juridisk kjønnskategori

Jeg viser til brev av 20. oktober fra Helse- og omsorgskomiteen som ber om min uttalelse om ovennevnte representantforslag.

Jeg ser at det kan være krevende dersom den praksisen vi hadde før lov om endring av juridisk kjønn har presset noen til å gjennomgå inngrep som de i ettertid skulle ønske ikke var blitt gjort. Helse- og omsorgsdepartementet har vært i dialog med Justis- og beredskapsdepartementet vedrørende spørsmålet om oppreisning/kompensasjon, i forbindelse med en henvendelse fra Likestillings- og diskrimineringsombudet om opprettelse av en egen ordning for den berørte gruppen.

Jeg slutter meg til Justis- og beredskapsdepartementets vurdering av at det i utgangspunktet er prinsipielt betenkelig å etablere en egen ordning for én gruppe i henhold til særskilte kriterier. Det problematiske er at dette vil utvide denne gruppens rettigheter i forhold til andre grupper. Opprettelse av en særordning vil dermed kunne føre til forskjellsbehandling. Personer som ikke tilhører den bestemte gruppen, men som har vært utsatt for andre belastende forhold, vil være henvist til de alminnelige ordningene (alminnelig erstatningsrett og rettferdsvederlagsordningen). Hensynet til likhet kan da i neste omgang brukes som argument for at det burde opprettes særordninger også for andre grupper som mener å ha et legitimt krav som per i dag ikke imøtekommes av de etablerte ordningene.

I St. meld. nr. 44 (2003-2004) Erstatningsordning for krigsbarn og erstatningsordninger for romanifolk/tatere og eldre utdanningsskadelidende samer og kvener ble den generelle

behandlingen av erstatningskrav fra ulike grupper i samfunnet vurdert. Hovedkonklusjonen var at det bør vises tilbakehold med opprettelse av særskilte billighetsbaserte erstatningsoppgjør, og at alle former for rimelighetsbaserte erstatningskrav for fremtiden bør kanaliseres gjennom rettferdsvederlagsordningen. Stortinget sluttet seg til dette. Jeg viser også til at regjeringen i 2016 uttalte følgende i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett knyttet til spørsmålet om en særskilt erstatningsordning til Sanatoriebarna: «Det er prinsipielt betenkelig med særordninger hvor én gruppe pasienter behandles i henhold til andre kriterier og gis utvidede rettigheter i forhold til andre pasientgrupper som har vært til behandling i helsetjenesten. En særskilt tilpasning kan føre til usaklig forskjellsbehandling».

Jeg er altså av den oppfatning at det i utgangspunktet ikke bør opprettes en egen kompensasjonsordning for personer som ble sterilisert for å endre juridisk kjønn, men at slike krav må kanaliseres gjennom allerede etablerte ordninger, slik som rettferdsvederlagsordningen. Denne ordningen er ment å være en mulighet for å få en viss økonomisk kompensasjon for en skade eller ulempe man er blitt påført, og som man ikke har mulighet til å få dekket på annen måte. I lys av at det pågår en konkret sak i rettsapparatet knyttet til problemstillingen representantene tar opp her, ønsker jeg imidlertid å avvente en endelig konklusjon i spørsmålet om kompensasjonsordning til det foreligger en rettskraftig dom.

Når det gjelder ønsket om å innføre en tredje kjønnskategori viser jeg til at Stortinget voterte så sent som i desember 2019 over om regjeringen skulle bes om å utrede spørsmålet, og at forslaget ikke fikk flertall. Regjeringen ønsker ikke å fremme forslag om å innføre en tredje kjønnskategori nå.

Med hilsen

Bent Høie